

Víkend otevřených parkov a záhrad v kontexte ochrany historickej krajiny

NÁRODNÝ TRUST

Mgr. Michaela Kubíková

Nezisková organizácia založená v roku 1996, ktorá v spolupráci s obyvateľmi Slovenskej republiky chráni kultúrne a prírodné dedičstvo našej krajiny.

V rokoch 2007, 2008 a 2011 až 2023 sme úspešne zrealizovali **päťnásť** ročníkov kultúrno-vzdelávacieho a dobrovoľníckeho podujatia s názvom „Víkend historických parkov a záhrad“ od roku 2012 pod upraveným názvom „Víkend otvorených parkov a záhrad“.

„Potreba ticha, potreba vzduchu, a tiež verím, že pohľad na oblohu i rastúce bytosti sa zdajú byť ľudskými potrebami, spoločnými pre všetkých“. Octavia Hill – zakladateľka Britského Národného Trustu, 1896

Národný Trust na Slovensku vznikol v roku 1996 inšpirovaný filozofiou a myšlienkami národných (heritage) trustov.

Najstaršie trusty na svete boli založené pred viac ako sto rokmi na základe jednoduchej a stále aktuálnej myšlienky, že človek potrebuje historické, krásne a prírodné miesta.

Sme členom rodiny národných trustov INTO – International National Trusts Organisation.

INTO rodina

Rodina NT

Pracujeme s dobrovoľníkmi a miestnymi ľuďmi

Mladá generácia

Naše první projekty v 90. letech

Železiareň Františkova Huta

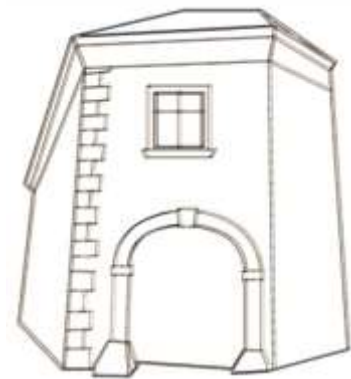

Podbiel – záchrana ľudovej architektúry

Bobrova raĳa

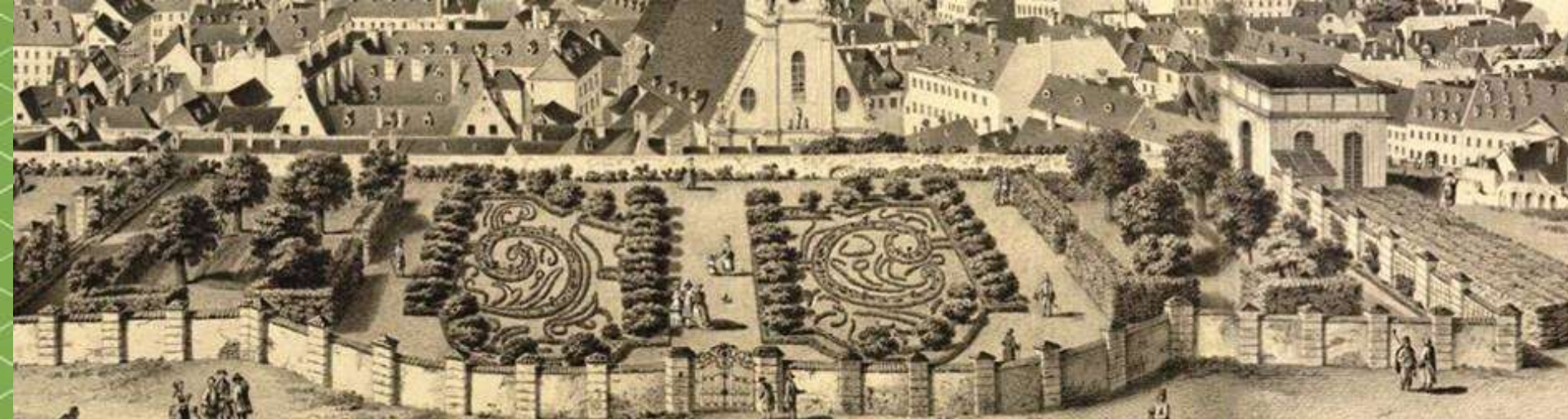
Naše současné aktivity

**VÍKEND
OTVORENÝCH
PARKOV A ZÁHRAD**

Cieľom podujatia je atraktívnym spôsobom zdôrazňovať a prezentovať hodnoty nášho zeleného dedičstva a zapájať ľudí do ich aktívnej ochrany.

V podujatí sú prezentované najmä historické parky a záhrady. Vítané sú však všetky zaujímavé verejné i súkromné parky a záhrady. Dôležitým kritériom výberu na účasť je zodpovedný prístup a starostlivosť vlastníka o jeho park či záhradu.

V roku 2023 bolo do podujatia na Slovensku zapojených **122** verejných a súkromných parkov a záhrad.

čo sa ukrýva v našom logu?

Kraj Druh

- Parkovisko Vstup so psom Detské ihrisko WC Bezbariérový prístup Občerstvenie

Q VYHLADAŤ ZÁHRADY A PARKY

Záhřada v Hrani - iba ONLINE prezentácia!

Školská záhřada ZŠ Petra Škrabáka Dolný Kubín

Súkromná záhřada pri Klatovianke

Botanická záhřada UPJŠ v Košiciach

Výmenník Wuppertálska

Slovenská národná galéria - Schaubmarov mlyn

Hrádocké arborétum

Mestské múzeum Jelšava

Ukážková prírodná záhřada v Dlhej nad Váhom - nutná registrácia vopred!

facebook

SNM-MÚZEUM BETLIAR, HISTORICKÝ PARK KAŠTIEĽA

Opis lokality

Prírodný park s rozlohou 57 hektárov je súčasťou areálu kaštieľa Betliar, do ktorého patria okrem budovy samotného kaštieľa aj objekty drobnej parkovej architektúry, plastiky, bývalé hospodárske budovy a obytné domy patriace pôvodne k panskému majetku. Park pri kaštieli bol založený v rokoch 1792 – 1795 vďaka iniciatíve Leopolda Andrásyho. Za zakladateľa parku sa považuje významný záhradník empírovej doby francúzskeho pôvodu Henrich Nebbien. Od roku 1978 je betliarsky park zaradený do zoznamu umelecky a kultúrne hodnotných parkov sveta, ktoré eviduje UNESCO. Vztahujú sa na neho základné zásady ochrany a obnovy pamiatok, ktoré boli dohodnuté a spoločne formulované na medzinárodnej úrovni formou Benátskej charty, platnej od roku 1964, ktorú v špecializovanej oblasti o historických záhradách dopĺňa Florentská charta z roku 1981. Prírodný park s kaštieľom je od roku 1985 národnou kultúrnou pamiatkou zapísanou v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky.

ADRESA: Kaštieľna 6, 049 21 Betliar

MESTO/OBEC: Betliar

KRAJ: Košický

ROZLOHA: 57 ha

NADMORSKÁ VÝŠKA: 348

DRUH: historický park/záhrada

RASTLINNÉ DRUHY: Magnólia končistolistá, zelkova ostrolistá, katalpa, ginko dvojľaločné, ľaliovník tulipánokvetý

ZAÚJÍMAVOSŤ: V areáli parku kaštieľa okrem vzácných druhov drevín nájdeme unikátny umelý vodný systém, ktorý pozostáva zo sústavy umelých vodných rigolčekov odvádzajúcich vodu z Betliarskeho potoka do troch jazier, troch fontán a tzv. Veľkého vodopádu, najväčšieho svojho druhu na Slovensku.

OTVÁRACIE HODINY: Piatok (2.jún 2023) -17:00 h prednáška , Sobota(3.júna 2023)-11.00-16:00 h - prehliadky parku

VSTUPNÉ: prednáška vstupné 4€ /zľavnené 2€, komentované prehliadky parku, vstupné 7€

SLUŽBY: Parkovisko, Vstup so psom, WC, Občerstvenie

ZODPOVEDNÁ OSOBA: Veronika Straková

VLASTNÍK: SNM-Múzeum Betliar

WEB: www.snm.sk; www.muzeumbetliar.sk

EMAIL: veronika.strakova@snm.sk

TELEFÓN: +421918723500

ENGLISH SUMMARY: The hunting chateau Betliar, the former residence of the Andrassy family is surrounded by an English park. The founder of park, we consider to be the Count of Leopold Andrassy (1767-1824), an enlightened

2007 – 2023 – XV. ročníkov podujatia

K vzniku podujatia VOPZ v roku 2007 nás inšpirovalo podujatie Open Garden Squares Weekend, organizované London Parks and Gardens Trust v Londýne, UK.

**2018 – súčasť – celoeurópskej
iniciatívy „Rendezvous aux jardins“**, ktorú
koordinuje Rada Európy a MK Francúzskej
republiky

www.vopz.sk

www.vopz.sk

**Rendez-vous
aux jardins
3-5 juin 2022**

**Víkend
otvorených
parkov
a záhrad
3.-5. jún 2022**

Parky a záhrady čelia
klimatickej zmene

**Les jardins face
au changement
climatique**

rendezvousa
#RdvJardins

**Víkend
otvorených
parkov
a záhrad
2.-4. jún 2023**

Melódie
záhrad

Tažisková aktivita - vzdelávanie

Našou snahou je, aby sa vo **všetkých zapojených lokalitách** návštevníci podujatia dozvedeli hodnotné, nové, zaujímavé a pre nich zrozumiteľné a relevantné informácie o parkoch a záhradách Slovenska.

Každý zapojený park a záhrada si pripravuje pre návštevníkov vlastný program, avšak spoločnou črtou programu na jednotlivých lokalitách je zaujímavá a **netradičná forma interpretácie hodnôt daných lokalít pre širokú verejnosť**: cez poskytovanie sprievodcovských služieb až po rôzne iné vhodné či zábavné formy sprostredkovania informácií o zapojenej lokalite.

Zmysluplné strávenie času vonku v príjemnom prostredí zelene

Sprievodný program

Odborné semináre

2007 - **Manažment a interpretácia historických parkov a záhrad Bratislavy s dôrazom na zapojenie verejnosti**

2008 – Obnova historických parkov a záhrad v Holandsku

2011 - **Voda v urbanizovanom prostredí**

2012 - Sociálno-ekonomické a zdravotno-rekreačné pohľady na zeleň v urbanizovanom prostredí

2016 - **Aleje a stromoradia – ich plánovanie, obnova a údržba**

2018 - AKO SPRÍSTUPŇOVAŤ HODNOTY ZELENÉHO DEDIČSTVA Moderné formy interpretácie a prezentácie pamiatok záhradného umenia a architektúry

2022 – **Múdre stromy – manažment starobylých stromov v historických parkoch a záhradách v Maďarsku a na Slovensku**

Vás pozýva na BRIGÁDY
 v rámci podujatia **Víkend otvorených parkov a záhrad**
Sobota 8.6.2013

Pozývame Vás na brigádu
 do Kochovej, Prüger-Wallnerovej
 a Vodárenskej komunitnej záhrady
 v rámci podujatia **Víkend otvorených parkov a záhrad 2014.**

Kochova záhrada
 10:00 - 16:00 h / Partizánska ul. 27

Prüger-Wallnerova záhrada
 10:00 - 16:00 h / Nekrasovová ul.

Vodárenská komunitná záhrada
 9:30 - 16:00 h / Devínska cesta 1

Sobota
7.jún 2014

Pitný režim, náradie
 a dobrá nálada
 sú zabezpečené.

Revitalizácia schodov Strmá cesta

ZÁHRADNÁ PRÁCA | **SOBOTA 14. júna 2014**

Príďte sa bližšie v sobotu 14. júna o 9 hodine, a pomôžte vytvoriť príjemné a bezpečné schody Strmá cesta.

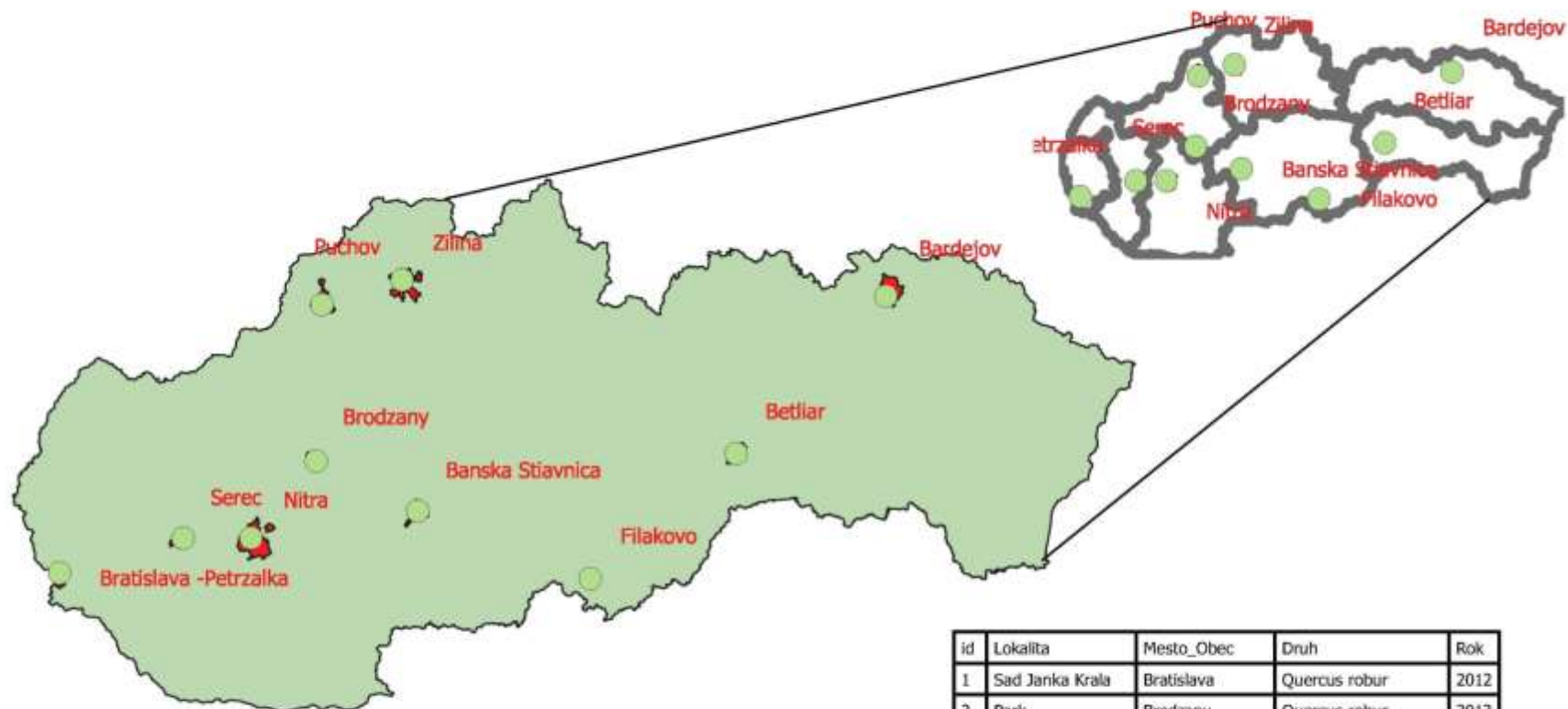
Práca spočíva v brigáde:

ODSTRÁNENIE SMETIA A SMETIA, ZBRANOVANIE ZARASTENÍ A OČIŠŤANIE NOVÉ LANTYKY

Pracovné nástroje sú v ponuke, vhodné záberákové rukavice a kapačky sú, deti sú dobrovoľníckymi. Tušenie o 12:30.

Slovnaft | **ekopolis**

Stromy vysadené ISA Slovensko

0 25 50 75 100 125 km

id	Lokalita	Mesto_Obec	Druh	Rok
1	Sad Janka Kráľa	Bratislava	Quercus robur	2012
2	Park	Brodzany	Quercus robur	2013
4	Park	Bardejov	Corylus colurna	2015
5	Mestský park	Nitra	Quercus robur	2016
3	Park	Puchov	Quercus robur	2014
6	Budatínsky park	Zilina	Quercus rubra	2017
7	Mestský park	Sereď	Liriodendron tulipifera	2018
8	Botanická zahrada	Banská Stávnica	Cornus florida	2019
9	Park pri kaštieli	Betliar	Quercus robur	2020
10	Mestský park	Filakovo	Quercus rubra	2021

METODIKA – organizovanie podujatia na miestnej úrovni

Cieľom metodiky VOPZ je poskytnúť všetkým záujemcom potrebné a konkrétne informácie o možnostiach zapojenia sa do tohto medzinárodného podujatia, ktoré Národný Trust n.o. v spolupráci s desiatkami partnerov organizuje od roku 2007. Od roku 2020 aj pod hlavičkou Centra záhradnej kultúry a krajiny pri NT n.o.

prehľadným a zrozumiteľným spôsobom priblížiť filozofiu a spôsob organizovania celého podujatia

Zelené podujatie

Smerom k Centru záhradnej kultúry a krajiny....

Vzhľadom na nie práve ideálny stav mnohých historických parkov a záhrad na Slovensku, a zároveň nedostatočnú informovanosť verejnosti v tejto oblasti, inicioval v roku 2006 NT n.o. vznik pracovnej skupiny Priatelia historických parkov a záhrad. Skupinu tvoria odborníci súvisiacich profesií, no aj laickí špecialisti, nadšenci a dobrovoľníci, ktorí majú záujem na záchrane a trvalej udržateľnosti historických parkov a záhrad na Slovensku. Podujatie Víkend otvorených historických parkov a záhrad je výstupom a jedným z konkrétnych výsledkom spolupráce všetkých členov pracovnej skupiny.

Od roku 2020 podujatie organizujeme pod hlavičkou **Centra záhradnej kultúry a krajiny NT n.o.** , ktorého cieľom je nadviazať na získané vedomosti pracovnej skupiny Priatelia historických parkov a záhrad a venovať sa systematicky výskumu, vzdelávaniu a práci s verejnosťou v danej oblasti, ako aj poskytovať konkrétnu odbornú pomoc vlastníkom a správcom historických parkov a záhrad na Slovensku.

Hlavné aktivity Centra záhradnej kultúry a krajiny

- Zvyšovanie informovanosti o stave, kvalite, využívaní parkov a záhrad a možnosti ich obnovy a zmysluplnej interpretácie a prezentácie verejnosti (odbornej i laickej) s využitím výsledkov mapovania historických parkov a záhrad v rámci projektu on-line databázy historických parkov a záhrad www.naspark.sk.
- Poskytovanie konzultácií a tréningov vlastníkom a správcom historických parkov a záhrad (samosprávy, regionálne samosprávy, súkromných vlastníkov, inštitúcie a mimovládne organizácie)
- Výmena odborných poznatkov a praktických skúseností odborníkov venujúcich sa problematike obnovy a údržby historických parkov a záhrad (záhradní a krajinní architekti, projektanti, pracovníci pamiatkových a ochranárskych inštitúcií).
- Ukážky praktickej starostlivosti o historické parky a záhrady (historický park v Rusovciach atď.) – určené sadovníkom, záhradníkom, arboristom, ale aj ďalším záujemcom o túto problematiku.
- Tvorba edukačných materiálov, príručiek, interpretačných produktov a pomoc pri tvorbe produktov kultúrneho cestovného ruchu v regióne (napríklad Víkend otvorených parkov a záhrad či lektorované prehliadky parkov a záhrad počas roka).
- Vytváranie vhodného zázemia pre sieťovanie a monitoring parkov a záhrad – komunikačná a informačná platforma.
- Pomoc pri organizovaní dobrovoľníckych brigád vo vybratých parkoch a záhradách, či iných lokalitách historickej zelene a pod.

Muusa Kaukorinne

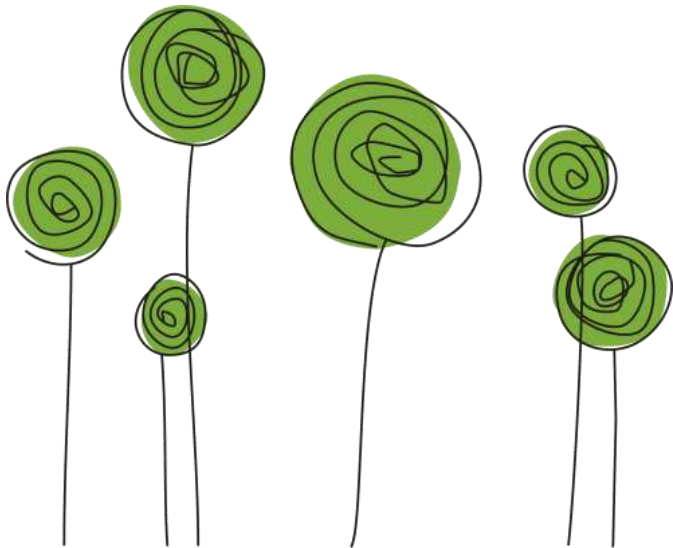

Video -

<https://www.youtube.com/watch?v=eKamviS1qIk>

Ďakujem za pozornosť !

kubikova@nt.sk

www.nt.sk

www.vopz.sk

www.naspark.sk

Záchrana tradičných stavebných technológií a domácich surovín

A photograph of a traditional folk architecture building. The building features a prominent dark wooden balcony with vertical slats. Behind the balcony, a white wall is visible, adorned with colorful arched windows. The arches are decorated with red and blue patterns, and a small blue arched window is also present. The building is surrounded by lush green trees, and the overall scene is captured from a low angle, emphasizing the structure's height and the balcony's presence.

Bartošova Lehôtka – folk
architecture building of Ján Baláž

<https://www.youtube.com/watch?v=9C7X3OyFIE0>

